

ΤΟ ΠΟΛΥΑΝΔΡΙΟΝ

ΤΕΥΧΟΣ 32
24-05-2016
ΕΤΟΣ 11^{ον}
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΛΕΟΝΤΑΡΙΟΥ ΒΟΙΩΤΙΑΣ • ΕΤΟΣ 11ο

Με επιτυχία στέφθηκε η παρουσίαση των δυο αρβανίτικων παραμυθιών στο Λεοντάρι!!!

Κοσμοπλημμύρα στο ΕΝΟΡΙΑΚΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΗΛΙΟΥ στο Λεοντάρι Αλιάρτου-Θεσπείων, το Σάββατο 16 Απριλίου 2016 και ώρα 18:45, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί το αδιαχώρητο, αλλά και μια ζεστή ατμόσφαιρα, που κράτησε ζωντανό το ακροατήριο που παρακολούθησε την παρουσίαση των «Δύο αρβανίτικων παραμυθιών», «Η Λάμια» & «Η Μουγκή Βουβή» του Νικολάου Ι. Δημητρίου (Εκδότης της τοπικής Εφ. «ΤΟ ΠΟΛΥΑΝΔΡΙΟΝ»).

Παρόντες όλοι οι Πρόεδροι των Τ.Σ. των γύρω χωριών, ο κ. Δημήτριος Ζαφείρης (Λεοντάρι), ο κ. Νικόλαος Χατζής (Θεσπιάς) και ο κ. Χαράλαμπος Παπαδομαρκάκης, ο κ. Κων/νος Πελώνης (Μαυρομμάτι), πολλοί δάσκαλοι και Δντες σχολείων της Θήβας, όπως ο κ. Ηλίας Τραμπάκουλος, η κ. Δέσποινα Νίκα, η κ. Αικατερίνη Σολωμού, ο Δντης του Γυμνασίου Θεσπείων κ. Ιωάννης Δομβραϊνός, η εκδότρια της τοπικής εφημερίδας Βοιωτικά Νέα κ. Χαρίκλεια Σταμάτη, ο Οδυσσεάς Καρβούνης από «Το Κοινόν των Βοιωτών», ο Στρ. εα Νικόλαος Φ. Δημητρίου, ο Στρ. εα Σεραφείμ Κόλλιας, ο κ. Κωνσταντίνος Κατζέλης υπ. βουλευτής της Ν.Δ., από τον «Δημόφιλο» ο κ. Χαράλαμπος Μπουζίκας, ο κ. Αντώνης Δημητρίου ποιητής εκ Θεσπιών, ο εξαιρετικός οινολογός από την Άσκη κ. Αθανάσιος Ζαχαρίας, ο πρώην Δήμαρχος Θεσπιών κ. Χρίστος Πελώνης, και βέβαια ο Δήμαρχος Αλιάρτου Θεσπείων κ. Γεώργιος Ντασιώτης με τον Λεονταρίτη Αντιδήμαρχο κ. Χαρίτο Πετρούλια και την Δημοτική Σύμβουλο κ. Σταυρούλα Τσιώλη. Επίσης πολλοί κάτοικοι των γύρω χωριών αλλά και του Λεονταρίου, αρκετοί Λεονταρίτες από την Αθήνα και την Θήβα. Τα έσοδα από την εκδήλωση διατέθηκαν εξ ολοκλήρου για την ενίσχυση του ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΥ του Δήμου μας.

Η παρουσίαση ξεκίνησε με την ανάγνωση της επιστολής του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη μας κ.κ. Γεωργίου, προς τον κ. Δημητρίου, που γράφει χαρακτηριστικά: «Σας συγχαίρω τόσο για την ωραία πρωτοβουλία της διάσωσης των εν λόγω παραμυθιών σε έντυπη μορφή, όσο και για την αξιόλογη προσπάθεια που βιβλίου. Τα παραμύθια είναι στιγμές που θυμούνται οι μεγαλύτεροι μα και ζουν οι νεότεροι. Η αξία του παραμυθιού έγκειται στο γεγονός ότι, αν και η πλοκή τους είναι απλή και λιτή έχουν την ικανότητα να διδάσκουν πολλά τόσο στους ενήλικες όσο και στα παιδιά.»

Κατόπιν προλόγισε ο Δήμαρχος Αλιάρτου-Θεσπείων κ. Γεώργιος Ντασιώτης, όπου αφού συνεχάρη τον κ. Δημητρίου για την διάσωση των παραμυθιών, αλλά και την πρωτοβουλία τα έσοδα από την εκδήλωση να πάνε όλα στο Κοινωνικό

Οι φωτογραφίες είναι από τις παρουσιάσεις των παραμυθιών, στην Αθήνα 22-2-2016 και στο Λεοντάρι την 16-4-2016. Η παρουσίαση στην Αθήνα, έγινε στην ΒΙΛΑ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ στον Ζωγράφο. Τις φωτογραφίες τράβηξε η Νατάσα Παπαϊωάννου και η Ελένη Δημητρίου.

της να με βάλει για ύπνο, κυρίως τα μεσημέρια, επειδή δύσκολα κοιμόμουν. Μου τα διηγείτο στα ελληνικά, με πολλές, ωστόσο, λέξεις αρβανίτικες, αφού και η ίδια τα πρωτάκουσε από τον πατέρα της στην αρβανίτικη διάλεκτο. Αργότερα, όταν ήμουν μαθήτης του Λυκείου, απέκτησα ένα κασετόφωνο, και χωρίς να γνωρίζω το γιατί, την έβαλα να μου τα διηγείται, και την κατέγραφα, με αποτέλεσμα να σωθούν μέχρι σήμερα... Τα «Δύο αρβανίτικα παραμύθια» ή «Τα παραμύθια της θείας μου», με την έκδοσή τους, σήμερα δεκα-

Παντοπωλείο, συνέχισε λέγοντας: «...ένας δήμαρχος δεν είναι δόκιμο να παρουσιάζει παραμύθια... διότι μπορεί να παρεξηγηθεί ότι γενικά τα πάει καλά με τα παραμύθια...». Ο δήμαρχος αναφέρθηκε στην αξία των παραμυθιών ως εκπαιδευτικός, αλλά και στην πολύ καλή έκδοση τους από τον κ. Δημητρίου.

Στην συνέχεια μίλησε η κ. Ευσταθία Αλεξανδρή - Ζουμπουλάκη, Αντιδήμαρχος Ζωγράφου & Πρόεδρος Σχολικής Επιτροπής του Δήμου Ζωγράφου, γενικά για την αξία των παραμυθιών. Τόνισε την αξία των παραμυθιών σύμφωνα με τον Αϊνστάιν που είπε: «Μια νεαρή μητέρα ρώτησε τον Αϊνστάιν τι θα μπορούσε να κάνει για να προετοιμάσει καλύτερα το πεντάχρονο παιδί της για το σχολείο και τη ζωή. Ήρμος και χαμογελαστός, ο μεγάλος φυσικός της απάντησε: «Να του λέτε παραμύθια». «Καλά τα παραμύθια, αλλά τι άλλο;» απόρησε η νέα μητέρα. «Πολλά παραμύθια», επέμεινε ο άνθρωπος που σφράγισε τη σύγχρονη επιστήμη. Και όταν η μητέρα ρώτησε τρίτη φορά, κάπως δύσπιστα: «Καλά, εντάξει, αλλά και τι άλλο;», ο Αϊνστάιν είπε πως «δε χρειάζεται τίποτα περισσότερο. Μονάχα κι άλλα παραμύθια. Πάρα πολλά παραμύθια».

Αποσπάσματα από τα παραμύθια διάβασε η κ. Τσιώλη Σταυρούλα.

Παρουσίαση για την ΛΑΜΙΑ έκανε ο κ. Κυριάκος Λιάκος, Εκπαιδευτικός-Φιλολόγος, Δια Βίου Μάθηση - Εκπαιδευση Ενηλίκων (MSc), και για την ΜΟΥΓΚΗ ΒΟΥΒΗ η κ. Χρυσάνθη Ίκκου, Δρ. Πανεπιστημίου Αθηνών, Δ/ντρια 8ου Δημ. Σχολ. Ζωγράφου.

Τέλος ο κ. Νικόλαος Δημητρίου, ευχαρίστησε τους παραβρισκόμενους, όλους μαζί αλλά και καθένα ξεχωριστά, για την παρουσία τους. Αναφέρθηκε στην αφηγήτρια των παραμυθιών Αρετή Θ. Δημητρίου, θεία και νονά του η οποία του διηγείτο τα παραμύθια και στην οποία οφείλουμε την ύπαρξη των δυο παραμυθιών σήμερα: «Η Λάμια» και «Η Μουγκή Βουβή» είναι τα παραμύθια, με τα οποία πέρασα τα παιδικά μου χρόνια. Μου τα έλεγε η θεία και νονά μου Αρετή Θ. Δημητρίου (1911-2001), στην προσπάθειά

πέντε χρόνια μετά την κοίμησή της αφηγήτριας, δεν μπορεί παρά να είναι αφιερωμένα στην ιερή της μνήμη. Ως ελάχιστο «αντίδορον αγάπης», αλλά και «εμπόδιον λήθης» για όλα όσα έκανε για μένα.» Λυπάται βέβαια που δεν μαγνητοφώνησε και τα άλλα δυο παραμύθια, που βέβαια καλλίτερα τα ήξερε και τα διηγείτο Φύλωνας Δημητρίου, την «Γλαθίτσα» και «Το βόιδο δέντρο κυπαρίσσι». Για να τα εκδώσει όπως είχε, ενθαρρύνθηκε από τον κ. Σταύρο Ζουμπουλάκη, επί χρόνια Δ/τη του περιοδικού ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ και σήμερα πρόεδρος της ΕΒΕ, τον οποίο και ευχαρίστησε δημόσια. Βέβαια πρώτα έψαξε δει αν έχουν εκδοθεί, και είδε ότι κομμάτια τους μόνο είχαν εκδοθεί και όχι ολόκληρα τα παραμύθια. Επίσης είπε ότι αν έβαζε ένα τρίτο τίτλο θα τα έλεγε «τα παραμύθια της αγάπης», διότι στο ένα παραμύθι απουσιάζει παντελώς η αγάπη, με αποτέλεσμα να έχουμε αποτρόπαιες πράξεις αλλά και άσχημη κατάληξη, ενώ το άλλο είναι πλημμυρισμένο από αγάπη, με ευχάριστη κατάληξη, διότι η αγάπη νικά όλα τα εμπόδια. Ευχαρίστησε «την εικονογράφο των παραμυθιών, αγιογράφο Γεωργία Α. Χριστοφόρου, που χωρίς δεύτερη σκέψη και με χαρά, δέχτηκε να εικονογραφήσει τα παραμύθια», και τόνισε ότι επέλεξε αγιογράφο για την εικονογράφηση, διότι όπως το παραμύθι είναι πέρα από χρόνο και τόπο, έτσι και η βυζαντινή τέχνη δεν περιορίζεται στον χρόνο και τον χώρο. Τόνισε τις ομοιότητες των παραμυθιών, ότι σημαντικό ρόλο παίζει η ευχή των γονέων για την πορεία της ζωής του ανθρώπου, αλλά και ότι και στα δυο υπάρχει ο από μηχανής Θεός, που δίνει την λύση στα δύσκολα, στην ΛΑΜΙΑ, το ποντικάκι, στην ΜΟΥΓΚΗ ΒΟΥΒΗ, το ρόβι. Τελειώνοντας κάλεσε όλους όχι να διαβάσουν στα παιδιά τους τα παραμύθια, αλλά αν τα διαβάσουν και να τους τα διηγηθούν, τονίζοντας, ότι εκείνος κοιμόταν ακούγοντας για την ΛΑΜΙΑ που έτρωγε ανθρώπους, διότι το παιδί πλάθει στην φαντασία του ότι ακούει, όπως μπορεί αν το αντέξει. ΚΑΛΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΛΟΙΠΟΝ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΔΙΗΓΗΣΗ!!!

Βενετία Χρήστου

Εισήγηση στην παρουσίαση του βιβλίου «Η Λάμια» και «Η Μουγκή Βουβή», Δύο αρβανίτικα παραμύθια ή Τα παραμύθια της θείας μου, του Νικολάου Ι. Δημητρίου, που έγινε στο Λεοντάρι Αλιάρτου-Θεσπείων, το Σάββατο 16-4-2016, από τον κ. Κυριάκο Λιάκο, Εκπαιδευτικό-Φιλολόγο, Δια Βίου Μάθηση - Εκπαιδευση Ενηλίκων (MSc).

Καταρχάς η λέξη παραμύθι προέρχεται από το αρχαίο παραμύθιον που σημαίνει παραίνεση, δλδ, συμβουλή/προτροπή. Υπο αυτό το πρίσμα, αυτός που ακούει ή διαβάζει το παραμύθι γίνεται δέκτης συμβουλών και προτροπών με στόχο την διαμόρφωση υγιούς πνευματικού και εσωτερικού κόσμου μέσα από τη διδακτική, παιδαγωγική και ανδραγωγική προσέγγιση των παραμυθιών.

Πιο συγκεκριμένα, η μαγεία του παραμυθιού έγκειται στο γεγονός ότι, αν και η πλοκή τους είναι απλή και λιτή έχουν την ικανότητα, να μαγεύουν αλλά

και να διδάσκουν τόσο τους ενήλικες όσο και στα παιδιά. Έχουν δηλαδή διττή φύση, τόσο Παιδαγωγική όσο και Ανδραγωγική, όπως προαναφέρθηκε. Υπο αυτή την έννοια, η φιλοσοφία που διέπει ένα παραμύθι είναι αυτή που στο τέλος αποτελεί τον μοχλό εκκίνησης και επανεκκίνησης της σκέψης, της επαναδιαπραγμάτευσης, τη νέα βάση ή την ισχυροποίηση της βάσης πάνω στην οποία οικοδομούμε το είναι μας, τις ιδέες

Συνέχεια στη σελίδα 2

Εισήγηση στην παρουσίαση του βιβλίου «Η Λάμια» και «Η Μουγκή Βουβή», Δύο αρβανίτικα παραμύθια ή Τα παραμύθια της θείας μου, του Νικολάου Ι. Δημητρίου, που έγινε στο Λεοντάρι Αλιάρτου-Θεσπείων, το Σάββατο 16-4-2016, αλλά και στο Ζωγράφο, στην ΒΙΛΑ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ την 16-4-2016 από την κ. Χρυσάνθη Ίκκου, Δρ. Πανεπιστημίου Αθηνών, Δ/ντρια 8ου Δημ. Σχολ. Ζωγράφου.

Η μουγκή βουβή - είναι παραμύθι δομημένο πάνω σε αυτό που η λαϊκή παράδοση ακολουθεί από την εποχή του Αισώπου κι εντεύθεν, την τυπολογία του διδακτικού κοινωνικοποιητικού ρόλου. Αναγνωρίσιμα σε κάθε ηλικιακή και πολιτισμική ομάδα, τα σταθερά και στερεοτυπικά χαρακτηριστικά, στους πρωταγωνιστικούς ρόλους: βασιλιάς, βασιλόπουλο, το στοιχείο των τριών (3 φορές επαναλαμβάνεται η παράκληση του πατέρα, 3 κόρες, 3 φάσεις της περιπέτειας). Άλλο ένα χαρακτηριστικό να είναι η μικρότερη εκείνη που συγκεντρώνει όλες

τις χάρες: ομορφιά, καλοσύνη, αξιοσύνη, εργατικότητα, ευπνάδα, θάρρος, αποφασιστικότητα..

Η Μαρίτσα, η μουγκή βουβή του παραμυθιού παρουσιάζεται με μια αντίφαση, αφενός είναι εντεταγμένη εντός του κοινωνικού πλαισίου και του ρόλου της, αφετέρου αμφισβητεί το στερεότυπο του φύλου και της αποστολής του.

Η κόρη ντύνεται άντρας, υιοθετώντας και την αντίστοιχη συμπεριφορά.

Συνέχεια στη σελίδα 2

Εισήγηση κ. Κυριάκου Λιάκου

Συνέχεια από τη σελίδα 1

μας, διαπλάθουμε τον χαρακτήρα μας και αναζητούμε τον ίδιο τον άνθρωπο δηλαδή τον εαυτό μας. Κι αν αυτό φαίνεται λιγότερο δύσκολο στους ενήλικες, στα παιδιά, το παραμύθι προσφέρει ψυχαγωγία, τα βοηθά να αναπτύσσουν την προσωπικότητα τους και το μυαλό τους μέσω της διέγερσης της επινοητικότητας, της εφευρετικότητας και της φαντασίας τους, ενώ τα κλασικά παραμύθια - όπως τα παραμύθια που έσωσε ο κύριος Δημητρίου - μιλούν για τις βαθύτερες και πιο σοβαρές ανησυχίες του παιδιού με τρόπο που το ίδιο καταλαβαίνει, χωρίς να τις υποτιμούν όπως συνθιζόμαστε να κάνουμε εμείς οι μεγάλοι. Μας βοηθάνε, δηλαδή, μέσω της διδακτικής προσέγγισης να φτάσουμε στην αυτογνωσία, την αναγκαία και απαραίτητη εκείνη προϋπόθεση για την οποία ο Αμερικανός ψυχολόγος Maslow είπε ότι «Αυτό που είναι πρωταρχικό να αλλάζουμε σε ένα άτομο, είναι ο τρόπος που αντιλαμβάνεται τον εαυτό του».

Στη συνέχεια θα προσπαθήσουμε εν συντομία και ενδεικτικά να προσεγγίσουμε την ανθρωποκεντρική και παιδαγωγική οπτική του παραμυθιού Λάμια, ωστόσο, ο καθένας τα συμπεράσματα που θα βγάλει θα είναι σε συνάρτηση με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, τις εμπειρίες του και την προσωπική του κοσμοθεωρία. Η προσέγγισή μας, δηλαδή, θα έχει ως στόχο να λειτουργήσει συνεπικουρικά με την έννοια της νοηματικής διευκόλυνσης υπό παιδαγωγικό και ανδραγωγικό πρίσμα.

ΛΑΜΙΑ

Κατά την μυθολογία ήταν η πανέμορφη κόρη της Λιβύης και του Ποσειδώνα, γυναίκα του Βήλου, μέχρι που την ερωτεύτηκε ...ο Δίας! Από την ένωσή τους γεννήθηκαν πολλά παιδιά τα οποία σκότωσε η Ζηλόφθονη Ήρα κι η οποία καταδίκασε την Λάμια να γεννά νεκρά παιδιά και να μην κοιμάται ποτέ. Η Λάμια από την στενωχώρα της μεταμορφώθηκε σε τέρας. Μεταφορικά Λάμια χαρακτηρίζουμε αρνητικά κάποια γυναίκα, ενώ παλαιότερα χρησιμοποιήθηκε ως φόβητρο μικρών παιδιών: Θα σε φάει η Λάμια λέγαμε.

Το παραμύθι αναφέρεται σε μια οικογένεια αποτελούμενη από τους γονείς, ένα αγόρι και ένα κορίτσι (παιδί αναφέρεται στο παραμύθι-γιατί όπως ξέρουμε παλαιότερα τα αγόρια μόνο είχαν αξία. Όταν γεννιούνταν αρσενικά πανηγυρίζαν κι η μητέρα αρσενικών παιδιών γίνονταν αντικείμενο μεγάλου σεβασμού. Το κορίτσι το θεωρούσαν ξένο γιατί μια μέρα θα έφευγε από το σπίτι, δε θα συνέχιζε το οικογενειακό επώνυμο και το θεωρούσαν και βάρος γιατί έπρεπε να προικιστεί). “Το κορίτσι όμως έγινε Λάμια (τέρας) και έφαγε του γέροντος όλες τις κατσίκες, τα αρνιά και όλες τις γελάδες του. Το παιδί κατάλαβε ότι το κορίτσι ήταν Λάμια και είπε στον γέρο-πατέρα του:

«Εγώ θα φύγω, από εδώ, γιατί τα πρόβατα και τις γίδες και τα γελάδια πατέρα τις τρώει το κορίτσι, έχει γίνει Λάμια... Αλλά δώσ' μου πατέρα την ευχή σου να πάω να βρω πατέρα την τύχη την δική μου» Η ευχή του πατέρα λάμβανε μεγάλη αξία εκείνα τα χρόνια, γεγονός που μας δείχνει την ομοιογένεια και τους ισχυρούς δεσμούς που αναπτύσσονταν μέσα στην ελληνική οικογένεια στοιχεία τα οποία πέρναγαν από γενιά σε γενιά και δημιουργούσαν συμπαγείς οικογενειακές συνθήκες δημιουργώντας σταθερούς και δυναμικούς χαρακτήρες ικανούς να διαχειριστούν το θεσμό της οικογένειας. Ο πατέρας δίνει την ευχή του ώστε το αγόρι να βρει την τύχη του και να δημιουργήσει οικογένεια ζητώντας του μόνο μια χάρη: αν μπορέσει, κάποια στιγμή να επιστρέψει να τους δει. Διαβάζοντας το σημείο αυτό αυτόματα δημιουργείται στον αναγνώστη μια συγκινησιακή φόρτιση υπο την έννοια ότι οι γονείς είναι αυτοί-και αυτό χαρακτηρίζει ιδιαίτερα τους Έλληνες γονείς-οι γονείς είναι αυτοί οι οποίοι θυσιάζουν πολλά πράγματα και μοχθούν προκειμένου να μεγαλώσουν τα παιδιά τους και όταν έρθει ο καιρός και έχοντας εμψυχήσει μέσα τους αξίες, ιδανικά αλλά και έχοντας διαπλάσει ένα δυναμικό και ανεξάρτητο χα-

ρακτήρα τα αφήνουν να ανοίξουν τα φτερά τους ελεύθερα και να δημιουργήσουν μόνοι τους. Πρόκειται για μια υγιής προσέγγιση όσον αφορά τη σχέση και τα όρια της σχέσης γονέων – παιδιών. Στη συνέχεια του παραμυθιού, όταν επιστρέφει ο γιός για να εκπληρώσει την επιθυμία του πατέρα, η Λάμια έχει κατασπαράξει τα πάντα... Στο σημείο αυτό δηλώνεται η ακόρεστη μανία του ανθρώπου που όταν δεν περιορίζεται από όρια αδυνατεί να βάλει όρια και ο ίδιος στον εαυτό του με τραγικά αποτελέσματα για τον ίδιο και για τους γύρω του. Στο σημείο αυτό να θυμηθούμε το παν μέτρον άριστον του Κλεόβουλου του Λίνδιου αλλά και τον Διογένη που έλεγε ότι «Ο αθλητισμός ωφελεί μέχρι να κοκκινίσουν τα μάγουλά σου. Από εκεί και πέρα είναι βλαβερός και καταστρέφει». Τα δυο αυτά γνωμικά μας ζητούν να προσδιορίσουμε, σε συνάρτηση με το παραμύθι, ποια είναι και που φτάνουν τα όρια μας σαν άνθρωποι. Διότι η υπέρβαση αυτών των ορίων αποβαίνει καταστροφική για τον άνθρωπο σε όλες τις εκφάνσεις του: κοινωνικές, οικογενειακές, συναισθηματικές και προσωπικές. Υπεισέρχεται επομένως και εδώ η έννοια της αυτογνωσίας. Μέσω της δύσκολης αυτής οδού καταφέρνει ο άνθρωπος να αντιληφθεί τα όρια του, τα όρια γύρω του και κατ' αυτόν τον τρόπο να οικοδομήσει τον δρόμο του σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο. Η έννοια της αυτογνωσίας παρουσιάζεται και στη Μουγκή Βουβή - όπως στο προηγούμενο παραμύθι-. Τελειώνοντας, να αναφέρω ότι στο παραμύθι -όπως άλλωστε και σε πολλές δύσκολες καταστάσεις της ζωής - παρεμβαίνει και ένας παράγοντας βοήθειας προς το αγόρι... Είναι εκείνος ο από μηχανής θεός, η αναπάντεχη βοήθεια την οποία ουαί κ αλίμονο αν δεν την αντιληφθούμε και που μας παρέχεται σε μια δύσκολη κατάσταση που βιώνουμε.

Κοινό σημείο και στα δυο παραμύθια όπως θα διαβάσετε, είναι ότι ύστερα από μια αδικία ή μια ανάρμοστη συμπεριφορά, όταν δηλαδή διαπράττεται ύβρις που από έναν ήρωα, επέρχεται η τίσις (όπως γνωρίζουμε την ύβριν ακολουθεί η άτη όπου θολώνει ο νους και εκδηλώνονται νέες αρνητικές συμπεριφορές, κατοπιν ακολουθεί η νέμεισις, η θεία δίκη που οδηγεί στην τιμωρία και η τίσις, δηλαδή επέρχεται ο όλεθρος, το αρνητικό αποτέλεσμα). Τη συνέχεια όσον αφορά τη Λάμια και τη Μουγκή Βουβή την αφήνω στο δικό σας ανάγνωσμα...

Εύχομαι όλοι όσοι δεν είμαστε γονείς ακόμα να αξιωθούμε να διαβάσουμε αυτά τα υπέροχα παραμύθια στα παιδιά μας και προτρέπω ανεπιφύλακτα όσοι δεν το έχουν κάνει ακόμα, σύντομα να το κάνουν... Η ενέργεια – θα δανειστώ τον χαρακτηρισμό του Οδυσσέα ως πολυμήχανου-του κ. Δημητρίου, να σώσει από μαγνητοφώνου αυτά τα παραμύθια, μας έδωσε σήμερα τη δυνατότητα να επανέλθουμε έστω για λίγο στα παιδικά μας χρόνια, όπου όλα ήταν πιο αγνά πιο αθώα και η παιδαγωγική καθοδήγηση δινόταν ακόμα και μέσα από τα παραμύθια. Εξίσου λοιπόν πολυμήχανοι ήταν και ενήλικες της εποχής αφού μπορούσαν να διαπλάσουν το χαρακτήρα ενός παιδιού και να του εμψυχήσουν ιδέες και αξίες με τρόπο ουσιαστικό και άκοπτα μακριά από στείρα και πιεστική απομνημόνευση...

Καταληκτικά να αναφέρω πως η έκδοση αυτών των παραμυθιών με τον παιδαγωγικό και διδακτικό τους χαρακτήρα αποτελεί, στις ζωφερές μέρες που βιώνουμε, μια φιάλη οξυγόνου από τη μία γιατί μας γυρνά όλους πίσω στα παιδικά μας χρόνια, χρόνια ποτισμένα με αγνές και ευχάριστες αναμνήσεις και επομένως ανανεώνει το ψυχικό μας κόσμο και από την άλλη γιατί η εις βάθος μελέτη των παραμυθιών, η πεμπτουσία τους δηλαδή, μπορεί να αποτελέσει για όλους μας πυξίδα και να μας κατευθύνει σε μονοπάτια επαναπροσδιορισμού και αναζήτησης του εαυτού μας.

Σας ευχαριστώ...

Εισήγηση κ. Χρυσάνθης Ίκκου

Συνέχεια από τη σελίδα 1

Η γλυκιά πλεκτάνη ξεκινά, αποκτά ενδιαφέρον, με το παραμύθι να ξετυλίγεται σε 3 πράξεις:

1^η πράξη: η κόρη αναλαμβάνει την αποστολή.

2^η πράξη: το βασιλόπουλο ανακαλύπτει την κόρη και την φέρνει στο παλάτι

3^η πράξη: η πτώση, τα παθήματα και η αποκατάσταση

Η ιδιαιτερότητα του παραμυθιού εστιάζεται κυρίως στη στάση της Μαρίτσας απέναντι στο γάμο, ακόμη κι αν αυτός είναι με το βασιλόπουλο, αλλά και απέναντι στην εξουσία με τους απαξιοτικούς χαρακτηρισμούς στον βασιλιά, την άρνησή της να μιλήσει ακόμη κι όταν το βασιλόπουλο την παρακαλά.

Η υποταγή και η αποδοχή θα προκύψει ως προϊόν ανάγκης. Ο συμβιβασμός και η είσοδος της νέας κοπέλας στον κοινωνικό ρόλο που της αρμόζει, ακολουθείται από την τελετή του γάμου που συμβολίζει την μετάβαση στην ωριμότητα.

Τα παραμυθικά στοιχεία εμφανίζονται με όλες τις εκφάνσεις της καθημερινής ζωής των ανθρώπων.

Η υπερβολή αντικατοπτρίζεται στα κομμικά της σημεία: ευχές, κατάρτες, δαχτυλίδι που κάνει το δόντι χρυσό (σύμβολο πλούτου κι ομορφιάς). Το βασιλόπουλο χρησιμοποιεί χρώμα πεθαμένου για να κοιμίσει τη Μαρίτσα. Ο θάνατος, το μεγάλο μυστήριο της ζωής, παρουσιάζεται μέσα από την αντίφασή του. Λειτουργεί ως μαγικό, παγανιστικό στοιχείο, που χρησιμοποιείται ωστόσο θετικά σε ό,τι αφορά την εξέλιξη της πλοκής.

Διαβάζοντας ή ακούγοντας το παραμύθι μεταφερόμαστε σε δυο φαντασιακά επίπεδα.

Το ένα είναι το σκηνικό του παραμυθιού που διαδραματίζεται σε δυο χώρους, το χωριό της Μαρίτσας και το παλάτι. Ο ακροατής-αναγνώστης πλάθει με την φαντασία του τους χώρους, προσθέτει χρώματα, ακολουθεί τους πρωταγωνιστές που επιλέγει κάθε χρονική στιγμή, χωρίς ωστόσο να ταυτίζεται.

Το παραδοσιακό παραμύθι δεν ηρωοποιεί γι αυτό και περιγράφεται με ρόλους και πρωταγωνιστές κι όχι με ήρωες. Τα παθήματα και οι συμφορές συναντώνται συχνότερα από τα κατορθώματα και τις ανδραγαθίες. Αποτελούν το ρεαλιστικό στοιχείο του παραμυθού, που όπως και στη ζωή ο σκοπός θα επιτευχθεί μέσα από μια σωρεία δυσκολιών και εμποδίων. Κι αυτή είναι η μεγάλη του αξία, η νίκη του ανθρώπου απέναντι στις δυσκολίες.

Το άλλο, είναι το σκηνικό του ακροατή (κι όχι πάντα του αναγνώστη) που η διαδικασία της διήγησης, η έμφαση, η αλλαγή της φωνής, τα δραματικά στοιχεία που ο αφηγητής μεταχειρίζεται δημιουργούν το δεύτερο φαντασιακό σκηνικό, καθιστώντας τον αφηγητή-αναγνώστη κομμάτι του παραμυθιού. Κι όσες φορές κι αν το διηγηθεί δεν κουράζεται, κι ο ακροατής αντίστοιχα δεν βαριέται. Η διαδικασία από μόνη της είναι λυτρωτική. Το ίδιο πρόσωπο διηγείται σε γενιές, παιδιά, εγγόνια κι οι ακροατές γίνονται κι αυτοί αφηγητές και κάπως

έτσι ή όπως ο καθένας μας θυμάται, μυηθήκαμε στην αγάπη για τη ζωή.

Το παραμύθι τελειώνει με μια φράση που δικαιώνει την αξία του: τόσο ήτανε το παραμύθι και το είπε η Τούλια του παπιά, και ο κόσμος αποκτά την ισορροπία του. Από το χώρο της φαντασίας και της περιπέτειας, στον πραγματικό κόσμο, που τα πρόσωπα είναι φυσικά και υπάρχουν αποδείξεις.

Και από εκεί ή σε οποιαδήποτε άλλο σημείο, η ψυχή γαληνεύει κι ο ύπνος συνοδεύεται με τον αναστεναγμό για τα πάθη των ανθρώπων, για τη στιγμή που όλα καλά καμωμένα θα ακολουθήσουν την αέναη πορεία τους.

Το παραμύθι σημαίνει συγκίνηση, συναίσθημα, φόρτιση, διδασχά και περιπέτεια ζωής. Η μουγγή βουβή παραμύθι χωρία στολίδια περιττά, προϋόν μιας φαντασίας χαλιναγωγημένης από τις δυσκολίες, λειτουργεί λυτρωτικά για την αντίφαση της σκληρότητας της ζωής με την απόδοση δικαίου. Δίχως τέρατα και δράκους, πλάσματα απόκοσμα, πλάθεται ένας άλλος κόσμος στον οποίο η δικαίωση έρχεται σε τούτη τη ζωή και η ψυχή ευφραίνεται.

Παραμύθι σημαίνει σήμαινε παρηγορία, ανακούφιση και ενθάρρυνση. Η λαϊκή παράδοση και η λαογραφία και όχι οι καταγωγικοί μύθοι της εξ αίματος προέλευσης αποτελούν δομικό στοιχείο στη διαδικασία διαμόρφωσης της ελληνικής ταυτότητας. Στην εποχή του ταραγμένου 19^{ου} αιώνα, εποχή της νεωτερικότητας και της γέννησης των εθνικών κρατών, όταν η δυτική Ευρώπη χρησιμοποιούσε την καταγωγή εξ αίματος για να εδράσει τις εδαφικές διεκδικήσεις, στον ελληνικό χώρο μια άλλη θεώρηση κάνει αισθητή την παρουσία της και ανοίγει το νέο πεδίο, εκείνο της πολιτισμικής παράδοσης, της πολιτισμικής ταυτότητας.

Όταν ακόμη και η ίδια η γλώσσα δεν αποτελέσε το κυρίαρχο πολιτικό επιχείρημα στη διεκδίκηση εδαφών, η πολιτισμική παράδοση ερχόταν να απαντήσει σε εκείνο που άρρητα αιώνες είχε καλλιεργηθεί, μέσα από την μουσική, το παραμύθι, την υφαντική, το μοιρολόι, το χορό και το τραγούδι. Βλαχόφωνοι, αρβανιτόφωνοι και άλλοι πληθυσμοί εντάσσονταν στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος, όχι διότι ήταν μετέχοντες της ελληνικής παιδείας, αλλά της ελληνικής παράδοσης. Κι αυτή είναι η δυναμική της.

ΤΟ ΠΟΛΥΑΝΔΡΙΟΝ

ΤΕΥΧΟΣ 32/24-05-2016/ΕΤΟΣ 11^{ΟΝ} -
ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΛΕΟΝΤΑΡΙΟΥ ΒΟΙΩΤΙΑΣ –
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ:

Καλλιστράτου 54, ΤΚ. 15771, Ζωγράφου

ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

210 7754441, 22620 65797, 6974191736

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

kaskaveli1@yahoo.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ-ΕΚΔΟΤΗΣ :

Νικόλαος Ι. Δημητρίου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΛΗΣ:

Φροσυνός Ιωάννης Γ. Ηλιά.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Βενετία Χρήστου, Βενιζέλος Σοτήριος,

Κυριάκος Λιάκος, Αρλένα Δημητρίου.

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν

απαραίτητα την εφημερίδα.

Η εφημερίδα μας δέχεται επιστολές & άρθρα

για δημοσίευση, με τοπικό περιεχόμενο,

δεν δέχεται εξώδικα & μηνύσεις.

Το ιστολόγιό μας είναι:

<http://leontari-thivon.blogspot.com>

Τα τεύχη του ΠΟΛΥΑΝΔΡΙΟΥ:

<http://sites.google.com/site/topolyandriou>

ΕΝΙΣΧΥΣΑΝ ΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΜΑΣ

•Βουδούρη Βάσω τ. Σπυρίδωνα.....20 ΕΥΡΩ